

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

Opuscula Spiritiva - I. Horologium Asceticum. II. Principia Vitae Christianae. III. Manuctio ad Coelum. IV. Via Compendii ad Deum. V. De Sacrificio Missae. VI. De Discretionem Spirituum ... Operum Eminentiss. Cardinalis, Tom. I

Bona, Giovanni

Parisiis, 1677

Cap. III. Variarum considerationes ante Missam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9969

ignem devotionis in se solitos succendere, jejuniis, flagellationibus, ciliciis, & aliis hujusmodi cruciatibus; quos imitari & nos debemus, Agno pro nobis occiso nosmetipsos immolantes, silentio, solitudine, abstinencia, sensuum custodia, non omissis exterioribus castigationibus juxta cujusque vires & conditionem. Multum denique prodest ad devotionem ingens fames, fervens desiderium, atque ardentissimus amor hujus angelici panis, ad quem sumendum nos amantissimè invitat Dominus dicens: *Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos.* Quod si desit hoc desiderium, illud saltem desiderare, & a Domino petere debemus ferventissimis amoris actibus; *desiderium enim pauperum exaudiet, & animam esurientem satiabit bonis.*

CAP. III.

Variae considerationes ante Missam.

§. I. *Quanta sit sacerdotum dignitas, & quanta debeat esse sanctitas.*

NULLA est inter homines dignitas, nulla excellentia, cui possit sacerdotalis sublimitas comparari. Omnium Principum fulgorem superat, omnium Regum potestatem excedit; illorum enim auctoritas circa temporalia & terrena versatur, sacerdotis autem potentia etiam ad æterna & cælestia extenditur, pro quibus comparandis omnes Principes & Reges ad sacerdotes confugere, opem eorum implorare, seque illis subicere non erubescunt. Ideò ab Apostolo dictus est sacerdos ab hominibus assumi, *ut offerat dona & sacrificia*; ac si super alios elevatus communem hominum conditionem antecellat, quasi mediator Dei & hominum *in his que sunt ad Deum* constitutus. A Malachia item propheta Angelis æquiparatur his verbis: *Labia sacerdotis custodient scientiam, & legem requirunt ex ore ejus, Angelus enim Domini exercituum est.*

Imò ex potestate quam habet absolvendi à peccatis, & conficiendi corpus & sanguinem Christi, etiam Angelis superior est; & ut ait Nazianzenus orat. 1. quædam illi divinitas inest, aliosque efficit Deos. Hæc te sedulo considerare oportet, quicumque es Christi sacerdos, ne ad te pertineat Psalmographi sententia dicentis; *Homo cum in honore esset, non intellexit, comparatus est jumentis insipientibus, & similis factus est illis.* Nihil in te terrenum sit, nihil commune cum populo. Sit Angelica conversatio tua, vita divina, mores illibati. Quid turpius quàm honor sublimis, & vita deformis; sancta professio & illicita actio? Vide igitur quàm dignè actio respondeat nomini, mores dignitati. Quod si sacerdotes antiquæ legis jussit Deus sanctos esse, ut incensum & panes propositionis convenienter offerrent; quantò majorem sanctitatem inesse tibi oportet, qui filium Dei quotidie offers & suscipis? Et si solet corpus ciborum quibus nutritur qualitatibus imbui, æquum sanè est, ut Christi in Eucharistia existentis, quo singulis diebus vesceris, conditiones imiteris, & virtutes perfectè exprimas. Latet Christus sub exiguis speciebus, nec ullo se specioso indicio manifestat: tu quoque Dei dona absconde, & ama nesciri, ac pro nihilo reputari. Ille ibi manet peccatorum, infidelium; ac etiam bestiarum injuriis expositus: tu similiter cunctis subjectus esto, atque in omni contemptu & opprobrio patientiam serva. Ille omnes seipso pascit sine ulla personarum acceptione: & tu erga omnes liberalis esto, sitque sincerus in te animarum zelus sine ullo humano respectu. Ille divis speciebus nec læditur nec dividitur: tu etiam pacatum animum ac omnino imperturbabilem in omni difficultate conserva. Ille nullum detrectat locum, & in eo stat, in quo collocatur à quovis sacerdote quantumvis scelerato: tu pari ratione ad omnia loca & officia indifferens esto, nec ullum onus recuses quod tibi à superioribus imponatur. In hoc denique sacramento substantia panis & vini definit esse, & sola remanent accidentia: & tu eodem

modo in te debes annihilare omnem terrenam substantiam, omnes scilicet affectus inordinatos, gloriæ appetitum, prava desideria, dictamina hujus mundi, & quicquid perfectioni contrarium est.

§. II. *De excellentia hujus Sacrificii.*

CUm sacrificium sit primarium Religionis munus, planè decebat ut Christiana Religio, qua nulla perfectior & sublimior esse potest, nobilissimum haberet sacrificium, cujus excellentia ex multis capitibus colligi potest. Primò ex eo quod in illo offertur, qui est Christus Dominus, verus Deus & verus homo: & quia nihil excelsius illo est, ideò ratione ipsius actio ipsa sacrificandi omnes humanas actiones excedit, etiam actus sanctorum in Cœlis Deum amantium. Cavendum ergò ne nostra irreverentia & indevotione tam magnæ rei oblationem de-honestemus. Et si Deus olim sacerdotibus præcepit, *Mundamini qui fertis vasa Domini*, quantò majori puritate nos enitere debemus, qui purissimum Christi corpus, & pretiosissimum sanguinem Deo offerimus? Secundò ex persona cui offertur, qui est solus Deus. Nulli enim Sanctorum, nec ipsi Beatæ Virgini offerri potest, sed ex ipsa intrinseca rei natura convenit soli Deo, quia per sacrificium testificamur Deum esse primum principium & ultimum finem nostrum, & supremum Dominum omnium rerum, cui in signum nostræ subjectionis aliquod sensibile offerimus ad significandum per rem sensibilem oblatam sacrificium internum, quo anima se offert Deo sicut principio suæ creationis, & sicut fini suæ beatificationis. Hoc autem nec ipse Deus per absolutam suam potentiam efficere potest, ut alicui creaturæ conveniat. Tertid, ex ipsa consecratione, qua panis & vinum in corpus & sanguinem Christi transsubstantiantur, manentibus accidentibus sine subjecto. Est autem hæc actio omninò supernaturalis, quæ nullo modo pendere potest ab aliqua potentia creata tanquam à causa principali, quia solus Deus efficit transsubstantiationem. Quartò, ex valore ip-

fius sacrificii, qui est infinitus sicut merita & passio Christi, ac proinde æquè placet Deo, ac mors ejus in cruce, licet effectus finitus sit. Quintò, ex fine propter quem cæteris omnibus abolitis institutum fuit, ut nimirum per ipsum Deo creatori nostro cultum patriæ tribuamus. nostramque servitutem & subjectionem humillimè testificemur: ut dignas ei gratias perpetuè agamus pro universis beneficiis ejus: ad auxilia divinæ gratiæ, ejusque protectionis, excitationis & directionis impetranda: ad obtinendam peccatorum veniam: ad iram Dei placandam, & imminetia flagella avertenda: ad succurrendum omnium vivorum & defunctorum necessitatibus; quæ sunt penè infinitæ. Porrò ex his clarissimè constat nullam posse majorem in hac vita, aut præstabiliorem actionem à mortalibus exerceri, quam offerre Deo hoc sacrificium. Ideò nullus seu Rex, seu Pontifex esset, qui Sacerdotem celebrantem quacunque ex causa accersere, cœptumque sacrificium interrumpere auderet. Quia verò Sacerdos hoc sacrificium peragit in persona Christi, ita se gerere debet, ne quid in ipso sit quod Christi personam dedeceat: sicut legatus Regis personam sustinens summoperè cavet, ne quid indecorum, & suo munere indignum committat.

§. III. *De ejusdem necessitate.*

Debet sacerdos sollicitè considerare quam sit necessarium hoc sacrificium, quo summoperè indigent & qui sunt in hoc mundo & qui in purgatorio: hi ut citius liberentur, & ad perennem felicitatem perveniant: illi ut continuis Dei præsiidiis adjuventur. Ad ipsum enim spectat, tanquam ad legatum totius orbis, omnium petitiones ad Deum ferre, omnium necessitates spirituales & corporales eidem exponere, & singulis obtinere quod singulis profit ad salutem. Sunt autem necessitates spirituales primum peccata, quibus plenissima sunt omnia regna mundi in quovis ferè hominum statu & conditione. Deinde sunt tentationes internæ & externæ

à corrupta natura, à sensibus & membris, ab extrinsecis objectis rerum & personarum, à volubilitate liberi arbitrii, à dæmonibus oriri solitæ, eaque innumere & superata difficiles. Sunt denique occasiones extrinsecæ malorum ad peccata allicientes domi & foris, & hinc perpetua pericula æternæ damnationis. Necessitates corporales sunt etiam innumerabiles, quibus omnes vel premuntur, vel sunt obnoxii: morbi videlicet, bella, persecutiones, lites injustæ, inimicitia, odia, calumniæ, contumeliæ, paupertas, mendicitas, amissiones bonorum, exilia, carceres, insidiæ, doli, fraudes, pugnae civiles & domesticæ, jurgia, detractiones, & multiplices injuriæ dominorum, fervorum, vicinorum, æqualium, quæ passim inferri solent manifestè vel occultè. Sunt igitur in magna necessitate Catholici malè viventes, qui peccati mortalis nexibus irriti computrescunt in facibus suis: omnes quoque Infideles, Hæretici, Schismatici, Judæi, Pagani, & Turcæ, qui veri Dei cognitione carentes in tenebris vivunt: neque hi omnes à statu adeò infelici naturæ viribus emergere possunt, nisi respiciens de super Pater misericordiarum potenti virtute eos excitet & præveniat. Justi item tepidi, & imperfecti, & alii etiam ferventes quibus continuum imminet periculum cadendi in peccatum mortale & gratiam divinam amittendi, cum sit tanta depravatæ naturæ fragilitas, tanta carnis rebellio, tanta dæmonis rabies, tanta vis pravorum habituum, tanta mundi corruptela. Sunt & alii sine numero superscriptis calamitatibus pressi; Quidam enim ope divina indigent ad aliquam tentationem superandam, alii ad aliquam virtutem acquirendam, sive ad aliquem actum supernaturalem elicendum. Quidam in mari sunt, alii in via non satis tuta. Hic vexatur inimicitiis, ille calumniam patitur: nonnulli paupertate, alii morbis, scrupulis, litibus, ære alieno, aliisque calamitatibus affliguntur. Multi sunt in periculo mortis constituti, à qua pendet æternitas, quos modo prorsus inexplicabili torquent & cruciant peccata commissa,

bona omiffa, temporalia quæ relinquunt, æterna ad quæ properant. Graviffimam denique neceffitatem patiuntur animæ defunctorum in carcere Purgatorii detentæ, quarum tota fpeces in fuffragiis noftris fita eft, cum ipfæ pro fe nec fatisfacere, nec quicquam poffint impetrare. Horum omnium infinita multitudo fupplices manus extendit ad facerdotem miferabili ejulatu clamans & deprecans, ut partem aliquam divini auxilii fingulis impetret, porrectis in Miffa fupplicibus eorum libellis, quos feridè & ferventer, magnoque affectu æterno Patri commendare debet. Turpe enim efferet in confpectu tantæ majestatis diftractione vel hæfitatione infulfam reddere legationem, & tanti ponderis negotia frigidè ac perfunctoriè pertractare.

§. IV. *Qua reverentia celebrandum fit.*

DUplex eft reverentia, interna & externa. Interna in timore & tremore, in humilitate & compunitione cordis confiftit. Ad externam pertinent totius hominis compositio & gravitas, omniumque cæremoniarum ac præfcriptorum rituum obfervantia. Quanta verò cura adhibenda fit, ut hoc augustiffimum facrificium omni veneratione ac reverentia celebretur, facilè intelliget facerdos, fi ex una parte confideraverit nullum opus fanctius ac divinius à Chriftri cultoribus tractari poffe, quam hoc ipfum tremendum myfterium: ex altera verò perpendat maledictum vocari in facris literis qui facit opus Dei negligenter. Quod fi Regem alloquuturus magno metu fiat coram illo, nec audet oculos ab eo divertere: quanto majori trepidatione, humilitate, ac follicitudine, in confpectu divinæ majestatis altare oportet, tota mente in ipfum Deum intenta, qui non folum externum afpectum, fed intima etiam animi penetrabilia intuetur? Quid turpius & pœna dignius, quam quod peccator facro altari irreverenter affiftat, ubi Sancti metuunt, pavent Angeli, tremunt Potestates, & fupremi Spiritus faciem fuam velant præ verecundia & confufione? Accedit nox ad lucem, in-

firmus ad omnipotentem, servus ad Dominum, creatura ad Creatorem & non formidat, non contremiscit? Proderit etiam ad excitandum reverentiæ affectum consideratio gaudii, quod S. Trinitas & omnes cælitates ex devota & reverenti Missæ celebratione percipiunt: tum quia id sacrificium testamenti loco à Christo relictum est in pignus amoris quo suos in finem dilexit: tum quia est mortis illius commemoratio, qua intercedente peccata nostra deleta sunt, homines redempti, sancti salvati, & nos qui vivimus innumeris beneficiis cumulamur. Cavendum ergo ne quid sacrificans admittat, quod istam minuat lætitiā Dei & Sanctorum, quæ ex hujus sacrificii suavissimo odore promanat. Ad eandem denique reverentiam comparandam debet sacerdos solerter præmeditari quam sapienter & exactè S. Ecclesia divinitus edocta totius sacrificii ordinem, modum, & apparatus præscripserit, & instituerit. Nam primò culpas veniam precando confitetur: tum Deum laudat & adorat, eique de acceptis beneficiis gratias agit: opem divinam sibi & aliis implorat: nec ullum officii genus prætermittit, quod possint mortales sanctè cum Deo exercere. Jungit autem cum his externam conformationem, habitumque corporis maximè decentem & religiosum: vel stat vel flectit genua, aperto semper capite, manibus modo junctis, modò protentis, & in cælum sublatis, quæ omnia aptissima sunt ad reverentiam in ipso celebrante & in astantibus conciliandam. Nec quocunque modo, sed præstantissimo Deum alloquitur: secretò enim loquitur & veluti ad aurem, sicut amicus cum amico. Loquitur non suo, sed totius Ecclesiæ nomine, & à Deo auditur tanquam gerens personam publicam, nulla habita sui ratione, sive bonus sive malus sit. Loquitur in publica celebritate coram universa cæli curia, & hominibus qui adstant: atque ideò in solemnī confessione, quæ Missæ præmittitur, & sanctos & populum appellat; & in Præfatione Deum precatur, ut voces suas cum Angelorum vocibus admitti jubeat. Loquitur cum

Christo Domino, qui in sacramento præsens est, ejusque preces simul cum ipso æterno Patri præsentat. Verba tandem, quæ loquitur non ipse suo ingenio composuit; sed vel à Christo tradita sunt, vel in sacris literis à Spiritu sancto dictata, vel sanctorum Patrum & Conciliorum auctoritate comprobata: quare nihil proferre potest quod non sit Deo gratissimum & summè acceptum. Totis itaque viribus conari debet, ut tam sanctum ministerium quam maxima fieri potest reverentia & sanctitate exequatur: & depositis terræ sordibus Angelica puritate eluceat.

§. V. *Aliæ considerationes ad pios affectus
in celebrante excitandos.*

Vix fieri poterit ut non attentè, devotè, & reverenter celebres, quisquis es Christi sacerdos; si fide viva hanc veritatem perceperis, & intimo sensu apprehenderis, te ipsum Christum offerre, unigenitum Dei filium, salvatorem & judicem tuum. Sed huic veritati magnum momentum ex hoc accedit, quod perfectiorem Christi humanitatem nunc in Missa Deo offers, quam ipse obtulerit in ultima cœna. Nam primò Christus mortalem obtulit, tu immortalem; ille passibilem, tu impassibilem. Secundò nunc eadem offertur cum plena pro nobis satisfactione, omnia siquidem ipsius merita ejusdem morte completa sunt. Tertio, quia humanitas Christi etsi à principio sanctificata fuit in unione hypostatica, cum tamen in passione oblata est Deo, novam acquisivit sanctificationem, ut hostia scilicet tunc actualiter exhibita, & nunc offertur in Missa hac nova sanctificatione exornata. Adde quod Christus mirabili modo in sacramento existit quam in cœlo. Totum enim ejus corpus in totis speciebus est, & totum in qualibet minima earum parte sine quantitate coextensa ad locum; ita ut ejus præsentia nec quidem à supremis spiritibus per principia naturalia naturaliter videri possit. Sunt & alia innumera mirabilia, quæ

fatius est venerari quam enarrare. Nam ut reliqua prætermittam, quis dignè poterit explicare, vel saltem animo concipere, quam magnum beneficium sit, quod mediante hoc sacrificio cælum in terris quadam anticipatione possident homines, dum ante oculos habent, manibusque contrectant ipsum cæli & terræ conditorem? Hoc sedulo contemplare & erubescere, quod aded tepidè, & irreverenter hæc tremenda mysteria audeas celebrare.

Extende cogitationem tuam per universum mundum, quam malè ubique Deo servant homines, quot peccata committant: quam pauci sint Religiosi qui perfectioni sedulo incumbant: quam multi qui in rebus vanis & otiosis jugiter occupati vix unquam de Deo cogitant & loquuntur. Ided tactus dolore cordis intrinsecus ardorem & affectum vehementissimum in te excita erga Dominum Deum, quem plerique mortalium vel non agnoscunt, vel spernunt: tum sacrificium ea devotione offerre satagas, ut Dominus si fieri possit, ejus suavitate, quam habet etiam ex opere operantis, quodammodo recreatus, eorum omnium obliviscatur, quæ contra sanctissimam ipsius voluntatem ab hominibus perpetrantur. Ex altera vero parte in cælum animo ascende, & considera quanto fervore cælites universi Deum amant, & quam suavi harmonia ipsius laudes uno ore decantent. Junge te illis, & similes elice amoris ac laudum affectus: sed cave, ne vocis tuæ ac morum cacophoniâ Beatorum dulcissimè concinentium concentum perturbes.

Cum hoc sacrificium Christi passionem & mortem præsentet, veluti quædam imago & actio tragica est, non verbalis, quales sunt Poëtarum Tragædiæ, sed realis & substantialis, exprimens incruentè passionem illam & mortem cruentam, ex qua omnia bona tua & aliorum, omnesque thesauri divinæ gratiæ profluxerunt. Solerter itaque adverte, quam fervida devotione tanti boni representatio à te fieri debeat. Sunt spectatores hujus Tragædiæ SS. Trinitas, Humanitas Christi in cælo, Angeli, & Animæ

Animæ beatæ : cave ne quid ineptum vel indecens in te appareat , quod Dei ac cælestium civium purissimos oculos possit offendere. Id verò assequeris , si perpetuam in te ipso corporis afflictionem , & passionum mortificationem expresseris , vivamque memoriam in te conservaveris acerbissimorum Christi cruciatuum , quos hoc sacrificio commemoras & repræsentas ; & eosdem aliis proposueris morum ac vitæ severitate.

CAP. IV.

De his quæ Missæ celebrationem proximè antecedunt.

§. I. *De necessitate Præparationis.*

ANte orationem , ait Sapiens , *prepara animam tuam, & noli esse quasi homo qui tentat Deum.* Quod si Deum tentare atque ad iracundiam provocare dicitur , qui ipsum audet in oratione interpellare , non præmissâ diligenti & accurata præparatione : quanto magis eundem sua temeritate & audacia irritabit , qui Unigenitum suum illi offerre , ipsumque suscipere imparatus præsumet ? Et si Rex aut Princeps magnæ potentia tibi , ô Sacerdos , significasset , ut illi hospitium crastina die parares , quanta sollicitudine expurgare domum & ornare satageres , totam etiam noctem ducens insomnem , ne quid ille veniens incompositum & indecorum reperiret ? Nunc verò Rex regum , & Dominus dominantium mandat tibi per Prophetam dicens , *Preparare Israel in occursum Dei tui* , quia ecce ego veniam , & manebo in medio tui. Vide ergò & considera quanta diligentia thalami tui tergere fordes debeas , quali apparatu ipsum ornare , quo dignus fias à tanto hospite visitari. Talem se Deus exhibebit animæ tuæ , qualem se illa præparaverit ei : quantumque tu apposueris ad diligentiam , tantum ille adjiciet ad gratiam. Vetus parœmia est , *Adoraturi sedeant* , qua pa-

C. Bona Opusc. Spirit.

Qq